

Activiteitenverslag 2024

Het pand van het Stadhuis museum inde steigers sinds 24 juli 2024 (foto: situatie 26 mei 2025)

Inhoud

Inleiding	3
Governance Code Cultuur	3
Verslag van de Raad van Toezicht	4
BEHEER VAN DE GEMEENTELIJKE COLLECTIE	6
Gemeentelijke collectie	6
Collectieregistratie	7
Collectieonderhoud	9
Bruiklenen	9
Inkomend	9
Uitgaand	9
Ontzamelen	9
Onderzoek en publicaties	9
Collectiedocumentatie	9
Aanwinsten	9
PRESENTEREN VAN DE COLLECTIE	10
Aanpassingen aan de semipermanente presentatie	10
Wisselexposities	10
Momento Momentum	10
Dirck van Delen, een Zeeuwse meester uit de Gouden eeuw	10
Kunst is als een vierkant zonder hoeken	11
Jacob Quintus en de Sheboygan Nieuwsbode	11
Havendagen Zierikzee	11
Collectie online	11
Activiteiten	13
Educatie	14
Bezoek	15
Bezoek online	15
Openstelling	15
Cultureel ondernemerschap	16
Museumshop	16
Museumcafé	16
Uitgeverij	16
Verhuur museale ruimtes	16
STADHUISMUSEUM IN DE PERS	16

SAMENWERKING	17
PERSONEEL	18
Uit dienst	18
In dienst	18
Inhuur	18
Vrijwilligers	18
Opleiding	18
Huisvesting medewerkers	18
GEBOUW	19
Het voormalige stadhuis van Zierikzee	19
De gevangencellen in het Gravensteen	19
FINANCIËN	20
BIJLAGEN	21
1. Raad van Toezicht en directeur-bestuurder, functie(s) en nevenfunctie(s)	21
2. Aanwinsten tot de gemeentelijke collectie	22
2.1 Verworven door schenking	22
2.2 Verworven door aankoop	23
2.3 Ontzameld	23
2.4 Beëindigd uitstaand bruikleen	23
2.6 Gerestaureerd	23
3 Aanwinsten tot de bibliotheek van het Stadhuis museum	23

Inleiding

Met dit *Activiteitenverslag 2024* legt de Stichting Stadhuismuseum verantwoording af over de besteding van de gelden, ontvangen van de gemeente Schouwen-Duiveland en van de zelf verworven inkomsten, aan het beheer van de gemeentelijke collectie Schouwen-Duiveland en de exploitatie van het voormalige stadhuis van Zierikzee als museum.

Governance Code Cultuur

De principes en de aanbevelingen van de Governance Code Cultuur zijn ook dit jaar zonder afwijking toegepast. De directeur-bestuurder heeft dit verslagjaar geen formeel contact gehad met de wethouder cultuur van de gemeente Schouwen-Duiveland over de bedrijfsvoering van het museum. Wel is op diverse momenten contact geweest met de ambtenaren cultuur en erfgoed en gebouwbeheer over zaken die het Stadhuismuseum betreffen.

In dit verslagjaar hebben zich geen situaties voorgedaan die belangenverstrengeling of tegenstrijdig belang hebben veroorzaakt. De risicobeheersing is dit verslagjaar wederom per kwartaal uitgevoerd door het externe administratiekantoor een controle op de boekhouding te laten doen en een rapportage op te stellen, die ter beoordeling is voorgelegd aan de Raad van Toezicht. Aan het eind van het verslagjaar stelt de door de Raad van Toezicht aangewezen accountant op basis van het rapport van bovengenoemd administratiekantoor de jaarrekening vast.

De honorering van de directeur-bestuurder valt binnen de Wet Normering Topinkomens (WNT).

Conform de statuten ontvangen de leden van de Raad van Toezicht geen honorering, noch enige vergoeding voor hun werkzaamheden. Nevenfuncties van de directeur bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht staan vermeld in bijlage 1 van dit verslag.

Verslag van de Raad van Toezicht

Het verslagjaar 2024 stond voor de Raad van Toezicht van de Stichting Stadhuismuseum (de raad), samen met de directeur-bestuurder, de medewerkers en de vrijwilligers, in het teken van enerzijds de verdere professionalisering en uitbreiding van de activiteiten van de stichting en anderzijds een zekere zorg over de lange-termijnactiviteiten en mogelijkheden van de organisatie.

Gedurende het verslagjaar heeft de organisatie wederom een aantal bijzondere tentoonstellingen georganiseerd, die mede door de aansprekende publicaties tot over de landsgrenzen bezoekers en onderzoekers hebben aangetrokken. De bijbehorende openingen en zeker ook de presentaties van experts over uiteenlopende onderwerpen gedurende het jaar, trekken een breed publiek naar het Stadhuismuseum. Het jaarlijkse verblijf van de Sint en zijn gevolg mag op deze plaats zeker ook worden genoemd. De raad is alle betrokkenen zeer erkentelijk voor hun onvermoeibare inzet voor het Stadhuismuseum. De raad merkt op deze plaats nog op dat gedurende de tweede helft van het verslagjaar het museum voor de incidentele, toeristische bezoekers redelijk 'onvindbaar' werd ten gevolge van de werkzaamheden aan de buitengevel. Hoewel deze onderhoudswerkzaamheden op zich waren voorzien, is de impact op het bezoekersaantal van het Stadhuismuseum in het verslagjaar groter geweest dan werd verwacht.

De aangegeven zorg ten aanzien van de activiteiten en mogelijkheden op langere termijn liggen vanuit het perspectief van de raad vooral in het gegeven dat er in de komende jaren zeer veel (onderhouds)werkzaamheden nodig zijn, die de museale activiteiten van de organisatie zullen raken (interne verbouwingen, vervanging luchtbehandelingssystemen, schilder- en andere onderhoudswerkzaamheden). De raad heeft aandacht voor de impact van deze werkzaamheden die enerzijds noodzakelijk zijn, en anderzijds 'altijd ongelegen komen'. Ook de financiële gevolgen van deze werkzaamheden in een tijd van stijgende kosten en maatschappelijke onzekerheden hebben de aandacht van de raad.

In het bijzonder heeft de raad in 2024 met de directeur-bestuurder gesproken over de mogelijkheden tot het toevoegen van de exploitatie van het Gravensteen in Zierikzee aan de huidige activiteiten van de organisatie. Het Stadhuismuseum heeft, onder bezielende leiding van de directeur-bestuurder, in 2024 met instemming van de raad de plannen dienaangaande verder uitgewerkt. Het Gravensteen moet, onder de vleugels van de Stichting Stadhuismuseum, voor een breed publiek weer een waardevolle toekomst krijgen. Deze plannen worden ook door de gemeente Schouwen-Duiveland ondersteund. Al in het verslagjaar is evenwel gebleken dat het uitrollen van deze plannen vooralsnog minder eenvoudig is dan aanvankelijk werd voorzien. Het blijkt met name lastig een vervangende ruimte te vinden voor de huidige huurder in het Gravensteen, de Wereldwinkel. Het langere tijd uitstellen van de mogelijkheid om het Gravensteen te ontwikkelen en te kunnen exploiteren drukt in negatieve zin op de lange-termijnplannen van het Stadhuismuseum. Het Stadhuismuseum is klaar voor een volgende stap en (meerjarig) uitstel van de ontwikkeling van het Gravensteen is vanuit het oogpunt van de raad in alle opzichten niet goed voor de organisatie.

In het verslagjaar is deze zorg, naast ook de zorg rondom de impact van de werkzaamheden aan de buitengevel en nog uit te voeren werkzaamheden, kenbaar gemaakt aan de wethouder cultuur. Daarbij is ook gesproken over de financiële ondersteuning vanuit de gemeente Schouwen-Duiveland aan de stichting. Het beheer van de gemeentelijke collectie en alle andere activiteiten kunnen niet zonder deze ondersteuning, waarvoor de raad de gemeente Schouwen-Duiveland zeer erkentelijk is. Er heeft tweemaal overleg plaatsgevonden tussen de (voltallige) raad en de wethouder. De verantwoordelijke ambtenaren waren hierbij steeds aanwezig. De overleggen zijn constructief. In het verslagjaar heeft het College van

Burgemeester en Wethouders de herbenoeming van mw. Van Duin, dhr. Janse en dhr. Van 't Veer goedgekeurd. Voor dhr. Van 't Veer geldt dat zijn benoemingstermijn als voorzitter zal eindigen per einde 2026, waarna hij ook niet meer benoembaar is. De raad heeft in het verslagjaar vijfmaal vergaderd, waarbij in één besloten vergadering het functioneren van de directeur-bestuurder alsmede het eigen functioneren van de raad aan de orde is gekomen. De raad heeft zich voorgenomen zijn werkzaamheden waar nodig en noodzakelijk te (blijven) toetsen aan de Governance Code Cultuur.

De raad wil op deze plaats de directeur-bestuurder, de medewerkers en de vrijwilligers danken voor hun inzet en betrokkenheid bij de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee. Zij vormen gezamenlijk het kloppend hart van de organisatie. Hun deskundigheid en inzet is onmisbaar en daarmee van onschatbare waarde.

Over het verslagjaar 2024 wordt aan de directeur-bestuurder decharge verleend voor het gevoerde beleid. De Raad verwijst op deze plaats naar het (financiële) jaarverslag voor een verdere toelichting op de bedrijfsvoering over 2024.

Namens de Raad van Toezicht,

dr. Arjan van 't Veer, voorzitter

BEHEER VAN DE GEMEENTELIJKE COLLECTIE

Gemeentelijke collectie

De Stichting Stadhuismuseum Zierikzee voert in opdracht van de gemeente Schouwen-Duiveland het beheer over de gemeentelijke collectie. Het doet dat op basis van de in 2015 opgestelde *Beheersovereenkomst museale collectie*.

In opdracht van diezelfde gemeente heeft het bureau Helicon in 2023 een inspectie uitgevoerd over het beheer van de gemeentelijke collectie. In het daaruit voortkomende *Inspectierapport van de staat van beheer* (2023; op 24 oktober 2024 besproken met de ambtenaren cultuur en erfgoed) staat als conclusie gemeld dat het Stadhuismuseum 'globaal gezien voldoet aan de eisen van de beheersovereenkomst'. Dit is een wat magere omschrijving van hetgeen het Stadhuismuseumteam met beperkte middelen én menskracht de afgelopen acht jaar op het terrein van collectiebeheer allemaal heeft gerealiseerd. Het Stadhuismuseum-team verricht op vele onderdelen van collectiebeheer meer dan volgens *Beheersovereenkomst museale collectie* is afgesproken. Helaas heeft bureau Helicon juist dit in hun onderzoek niet (h)erkend.

Onder de aanbevelingen in genoemd rapport staan opmerkingen die je mag verwachten van een bureau dat een verdienmodel heeft gemaakt van het uitvoeren van opdrachten binnen de sfeer van collectiebeheer. Het betreft onder andere: 'de leden van het CHV-team een cursus van Helicon te laten volgen'. Dat het CHV-team van het Stadhuismuseum zelf trainingen organiseert, met regelmaat met alle collegae overleg voert over het stellen van prioriteiten in geval van een calamiteit en medewerkers en vrijwilligers op relevante cursussen stuurt bij onder andere Erfgoed Zeeland, ziet het bureau kennelijk als onvoldoende. Het Stadhuismuseumteam denkt daar anders over!

De aanbeveling 'protocollen met betrekking tot de collectie schriftelijk uit te werken' ziet het team als onnodig dubbel werk. De bedoelde protocollen staan in het *Spectrum handboek*, dat bij alle medewerkers en vrijwilligers bekend is. Binnen de beperkte ruimte die het voormalige stadhuis van Zierikzee het Stadhuismuseum biedt is zelfs een quarantaineruimte ingericht, waar objecten met een zeker risico kunnen worden opgeslagen. Eventuele behandeling geschiedt in het nabijgelegen atelier of extern.

De aanbeveling over de opslag van sommige objecten delen wij volkomen. Alleen biedt het voormalige stadhuis van Zierikzee geen mogelijkheden tot verbetering in deze opslag. Vandaar dat bij het onderzoek in opdracht van de provincie naar de behoefte van een depot voor alle musea in Zeeland (2023) vanuit het Stadhuismuseum sterk is gepleit voor één depot voor Schouwen-Duiveland met voldoende ruimte voor de opslag van de depotcollecties van alle acht musea binnen de gemeente. Het Stadhuismuseum wil daar best het voortouw in nemen, de zes kleine musea binnen de gemeente begeleiden in het beheer van hun collectie en samen vorm gaan geven aan 'de collectie Schouwen-Duiveland'. In een van de eerdere overleggen met de wethouder is al eens voorgesteld het achterste deel van het voormalig stadhuisje van Brouwershaven, in eigendom bij Stichting Renesse, in te richten als centraal depot voor de acht musea binnen de gemeente.

De door Helicon geconstateerde onvolkomenheden aan de ladekasten in Depot C zijn bekend en al van vóór de verzelfstandiging. Heel depot C zou opnieuw moeten worden ingericht met kasten die specifiek zijn gebouwd voor de opslag van de diverse soorten museale objecten. Om praktische zowel als budgettaire redenen is sinds de verzelfstandiging van de gemeentelijk taak (2016) niet overgegaan tot aanschaf van nieuwe kasten. Hopelijk kan de vervanging worden meegenomen in de plannen voor de ingebruikname van een depot voor alle musea op Schouwen-Duiveland. Tot aan de vervanging wordt gepoogd met kleine betaalbare ingrepen en hulpmiddelen de ladekasten operationeel te houden.

Wanneer de gemeentelijke organisatie deze aanbeveling erg belangrijk vindt, dan is het beschikbaar stellen van voldoende budget voor de aanschaf van nieuwe kasten de enige oplossing.

De aanbeveling '*gebruiksvoorwerpen (stofzuiger, trappen etc.) op te slaan in een externe ruimte*' is ook makkelijker opgeschreven dan uitgevoerd. Wanneer die ruimte in het voormalige stadhuis van Zierikzee beschikbaar zou zijn, was dit zeker allang gebeurd. Zolang die ruimte niet beschikbaar is, zal aan deze situatie geen verandering kunnen worden aangebracht.

De aanbeveling 'een bouwkundige in te schakelen om na te gaan wat er gedaan kan worden tegen de verdere verzakking van de depots C t/m E' is voor de gemeente zelf. Meerdere meldingen gedaan bij de medewerkers van de afdeling gebouwbeheer van de gemeente hebben tot nu toe niet geleid tot enige actie in het herstel van de gebreken aan het monumentale pand. Hetzelfde geldt voor de meldingen over de verzakking van de toren boven de Vleeshal.¹

Compartimenten aanbrengen in de depots A t/m E om verspreiding van insecten te voorkomen is bij de inrichting van het voormalige stadhuis van Zierikzee tot museum in 2009-2011 bewust achterwege gelaten. Dit om met een zo klein (goedkoop!) mogelijke installatie in alle depotruimten een gelijk klimaat te krijgen. Bovendien heeft compartimentering van de verschillende ruimten voor dit doel geen enkele zin, zolang de bouwkundige gebreken aan de depotruimtes niet zijn opgelost.

Het advies '*nooit meer dan drie verpakkingen op elkaar te stapelen*' kan alleen worden opgevolgd wanneer er meer depotruimte beschikbaar komt. Nu blijft het woekeren met de beschikbare ruimte en kan het soms niet anders dan dat er meer dan drie dozen op elkaar moeten worden geplaatst.

Het aanbrengen van een buffer van ibicel tussen de objecten en bevestigingsmiddelen is een project dat al in 2023 is gestart, niet door de onderzoekers van bureau Helicon als zodanig is herkend en ook in dit verslagjaar is voortgezet.

De voorgestelde klimaatsluis bij de hoofdingang zal niet geïnstalleerd hoeven worden wanneer de entree van het museum wordt verplaatst naar het auditorium. Het is de bedoeling dat deze verplaatsing in de periode van het *Bedrijfsplan 2026-2029* nog gaat worden uitgevoerd. Hiervoor is wel nodig dat gemeente zich als betrouwbare financiële partner opstelt en de subsidiebehoefte aangegeven in het genoemde meerjaren bedrijfsplan volledig honoreert.

In een oud monumentaal pand als het voormalige stadhuis van Zierikzee, met een open dakconstructie, zal het onmogelijk blijven helemaal vrij te zijn van vliegen, spinnen en andere beestjes. Het geheel voorkomen van vliegen in de presentatieruimten is dan ook niet mogelijk. Een in erfgoedadviezen gespecialiseerd bedrijf als Helicon had dat zelf ook kunnen inschatten.

Ten slotte, het feit dat er ondanks herhaalde verzoeken nauwelijks overleg en zelfs geen fatsoenlijke communicatie over het onderhoud aan het pand en de installaties belangrijk voor het beheer van de collectie kan worden gevoerd, maakt het uitvoeren van de gemeentelijke taak door het Stadhuismuseumteam er niet eenvoudiger op.

Collectieregistratie

De in 2023 extra aangestelde collectiebeheerder heeft in dit verslagjaar, samen met vrijwilligster mw. C. Vercauteren, 2.504 records op conditie gecontroleerd en nog steeds ontbrekende afmetingen, materialen en opschriften of merken (indien aanwezig) in de registratie aangevuld. Een schat aan informatie is hierbij naar voren gekomen, zoals identificatie van fabrikanten, opschriften van jaartallen, etc. Vanzelfsprekend zijn hieruit ook weer tal van nieuwe onderzoeksmogelijkheden, restauratievoorstellen en fotoverzoeken

¹ Zie voor nadere details de paragraaf *Het voormalige stadhuis van Zierikzee* in het hoofdstuk *Gebouw* op pagina 19 van dit verslag.

voortgekomen, die soms direct zijn kunnen worden opgepakt maar in een aantal gevallen ook voor uitvoering in een later stadium apart zijn gezet moeten worden.

Het genoemde aantal gecontroleerde records komt bovenop de 1.495 records die in 2023 al waren gecontroleerd. Hoewel er vanuit het totaal van 10.181 records nog stappen te zetten zijn, is er met de beperkte beschikbare middelen al aanzienlijke vooruitgang geboekt. De voortgang wordt echter beperkt door een aantal factoren, zoals het aantal beschikbare uren en het verouderde registratiesysteem Adlib. Het systeem is inmiddels verouderd en functioneert op delen niet meer optimaal. De overstap naar het nieuwe collectieregistratiesysteem Axiell Collections staat gepland op tweede kwartaal 2025.

Alle 196 kunststof stempels in de collectie zijn inmiddels conform het advies van Helicon apart verpakt en in dozen geplaatst.

Dankzij de aanschaf van de nieuwste editie van het boek *Nederlandse Verantwoordelijkheids-tekens vanaf 1797* (uitgegeven door WaarborgHolland) zijn in 2024 38 zilveren objecten aan een zilversmid toegeschreven kunnen worden. Op uitnodiging van het Stadhuis museum heeft voormalig directeur van Paleis t Loo én internationaal erkend zilverexpert dr. J.R. ter Molen zeven, voorheen anonieme zilveren objecten uit de collectie van de gemeente Schouwen-Duiveland, kunnen toeschrijven aan een maker. Daarnaast heeft Ter Molen voor diverse objecten een geografische herkomst vastgesteld en deze kunnen dateren. Waar mogelijk is in de registratie ook de vervaardigingstechniek aangevuld. De toeschrijving van zilverobjecten bleek in 2024 bijzonder waardevol voor de objecthistorie. Als zilverkeuren te interpreteren zijn, kunnen objecten niet alleen worden toegeschreven aan een zilversmid, maar ook worden gedateerd en geografisch gelokaliseerd.

Tijdens bovengenoemde interne controle is vastgesteld dat de deelcollecties *keramiek en glas* de komende jaren extra aandacht behoeven. Dit komt grotendeels door historische restauraties en kleine beschadigingen die in de loop der tijd zijn ontstaan. Veel eerder uitgevoerde restauraties blijken lastig te beoordelen, vooral met betrekking tot de stabiliteit van de objecten en het risico op verdere schade. Om dit professioneel te laten beoordelen, is glas- en keramiekrestaurator Jennifer Green ingeschakeld. In januari 2025 zal zij de collectie bekijken. Op basis van haar bevindingen zullen in 2025 verdere actiepunten worden opgesteld, inclusief voorstellen voor noodzakelijk geachte restauraties.

De extra aangestelde collectiebeheerder heeft in de afgelopen twee kalenderjaren zoals gemeld de objectafmetingen volgens museale standaarden gecompleteerd, nieuwe toeschrijvingen gedaan, bestaande foto's van mindere kwaliteit laten overmaken en meer context toegevoegd aan de objecten. Zaken die in de periode sinds 2011 hadden moeten worden opgepakt, maar om diverse redenen nooit zijn uitgevoerd. De nu gezette stappen in de verbetering van de collectieregistratie vormen de bouwstenen voor een beter beheer van de collectie. In 2025 zal deze werkwijze worden voortgezet.

Collectieonderhoud

In het kader van onderhoud van de collectie is dit verslagjaar aandacht besteed aan:

- *het Spaans beleg*, ongesigneerd, olieverf op doek, langdurig bruikleen Stichting Burger Weeshuis (object nr. 1351)
- *Kerk te Haamstede*, niet gesigneerd, eerste helft 18^e eeuw, olieverf op paneel (objectnr. 6144 Zierikzee)
- *De potvis van Brouwershaven*, 1606, olieverf op doek, langdurig in bruikleen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (objectnr. 6146)
- *Banjobarometer*, 1800-1825, langdurig bruikleen Waterschap Scheldestromen (objectnummer 3570)

Bruiklenen

Inkomend

Ten behoeve van de tijdelijke tentoonstellingen zijn in dit verslagjaar wederom bijzondere bruiklenen van collega musea en van particulieren ontvangen.

Uitgaand

In dit verslagjaar zijn er geen nieuwe bruiklenen aangevraagd.

Ontzamelen

In dit verslagjaar is geen aandacht besteed kunnen worden aan ontzamelen. Wel zijn voorbereidingen getroffen om het verslagjaar 2025 tot ontzaming van een aantal objecten uit de gemeentelijke collectie te komen.

Onderzoek en publicaties

De twee conservatoren hebben ook in dit verslagjaar onderzoek gedaan naar de objecten uit de eigen collectie. Tevens is onderzoek verricht naar objecten die voor de vijf tijdelijke tentoonstellingen van dit verslagjaar van waarde zijn.

Conservator I. van der Zande heeft in dit verslagjaar onderzoek gedaan voor de wisselexpositie *Havendagen Zierikzee*, terwijl collega conservator I. Bogers-Schipper heeft zich samen met de directeur-bestuurder tevens ingezet als redacteur van de publicatie bij de expositie *Salomon Mesdach. Een Zeeuwse meester uit de Gouden Eeuw*.

De beide conservatoren en de directeur-bestuurder hebben samen met enkele vrijwilligers gewerkt aan het onderzoek naar het verhaal achter het Zierikzeese Gravensteen.

Collectiedocumentatie

De documentatie van de collectie is ook dit jaar weer aangevuld met nieuwe gegevens. Digitalisering van deze documentatie is nog even uitgesteld, omdat de overgang van het collectieregistratiesysteem AdLib naar Axiell Collections dit verslagjaar nog niet heeft kunnen plaatsvinden.

Aanwinsten

De in dit verslagjaar verworven aanwinsten tot de gemeentelijke collectie staan gespecificeerd in bijlage 2 van dit verslag. Met de aanbieding van dit verslag aan de wethouder cultuur van de gemeente Schouwen-Duiveland zijn de objecten officieel opgenomen in de gemeentelijke collectie.

De aanwinsten tot de vakbibliotheek van het Stadhuis museum staan vermeld in bijlage 3 van dit verslag.

PRESENTEREN VAN DE COLLECTIE

Aanpassingen aan de semipermanente presentatie

De plannen tot het aanpassen van de semipermanente presentaties zijn dit verslagjaar gewijzigd moeten worden. In een indirect ontvangen bericht vanuit de afdeling gebouwbeheer van de gemeente hebben wij moeten lezen dat voor de installaties, die in de diverse presentatieruimtes de temperatuur en de relatieve vochtigheid binnen de door de Museumvereniging gestelde normen houden, in 2025 geen onderdelen meer worden geleverd en dat reparatie bij een defect dus een probleem wordt. Tegelijkertijd is gekend geworden dat er door deze afdeling pas mogelijk voor 2026 budget voor vervanging van de installaties wordt gereserveerd.

Op basis van deze gegevens heeft het Stadhuismuseumteam moeten doen besluiten de voor 2025 geplande aanpassingen van de semipermanente presentatie niet door te laten gaan, maar op te schuiven tot na de vervanging van de klimaatinstallatie in die ruimte.

Wisselexposities

Het Stadhuismuseumteam heeft in 2024 vijf wisseltentoonstellingen georganiseerd. Alle wisselexposities hebben op elk hun eigen wijze verdieping gebracht aan het verhaal van het leven op en rond Schouwen-Duiveland.

Momento Momentum

De in Zonnemaire woonachtige en in Brouwershaven atelier houdende beeldend kunstenaar Rosalinde van Ingen Schenau (1978) heeft op uitnodiging van het Stadhuismuseumteam de presentatie *Momento Momentum* neergezet. In het autonome werk van Van Ingen Schenau komen altijd de thema's tijd en tijdelijkheid terug. Vaak gebruikt zij daarvoor de metafoor van bloemen, die in zichzelf kwetsbaar en vergankelijk zijn. In *Momento Momentum* heeft Van Ingen Schenau zich afgevraagd: *Wat is de waarde van tijd? In hoeverre heb je invloed op een moment? En wie bepaalt welk moment de moeite waard is?*

'Gedenk het moment' komt in deze expositie voorbij in al zijn facetten: het vervliegen van tijd, het wachten op een moment, het vastleggen van een tijdstip. Dit alles is verbonden aan de locatie: de zolder van het Stadhuismuseum Zierikzee, waar het carillon elk kwartier te horen is. Gedurende de tentoonstelling heeft elke dag van de week een andere zogenaamde voorslag geklonken, zodat naast de tijd ook de dag herkenbaar was.

Dirck van Delen, een Zeeuwse meester uit de Gouden eeuw

Dirck van Delen (1604/05-1671) kan wel de Zeeuwse meester van het perspectief worden genoemd. De architectuurschilder is weliswaar geboren in Heusden, maar brengt het grootste deel van zijn leven door in Arnemuiden. Hij bekleedt daar talloze bestuurlijke functies, waaronder lange tijd die van burgemeester. Ondertussen werkt hij aan zijn oeuvre.

De architectuurschilderkunst is een van de zelfstandige genres die zich aan het einde van de zestiende eeuw in de Nederlanden ontwikkelen. Het is een relatief klein genre gebleven. Kwalitatief goede architectuurschilderijen waren arbeidsintensief en dus kostbaar.

Als schilder van fantasiearchitectuur heeft Dirck van Delen lang in de schaduw gestaan van collega's die bestaande kerkinterieurs schilderden. 'Realisme' was immers lang het sleutelwoord voor de Nederlandse kunst.

Deze zesde expositie in de reeks *Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw*, die is samengesteld door de expert op het gebied van Nederlandse architectuurschilderingen drs. B. Vermet, toont de drie thema's uit het oeuvre van Dirck van Delen: paleishoven, zaalinterieurs en een kerkinterieur. Ook zijn er boeken te zien waar Van Delen (waarschijnlijk) gebruik van heeft gemaakt om zijn werk te realiseren.

Heel bijzonder is het door de schilder zelfgeschilderde doodsportretje van zijn jonggestorven zoontje. Dit in bruikleen van de befaamde Phoebus Collectie (Antwerpen) ontvangen werk is in Zierikzee voor het eerst na verwerving, grondige restauratie én reiniging aan het grote publiek getoond kunnen worden.

Vermet heeft ook het script en de illustraties voor de bij de tentoonstelling uitgegeven publicatie geleverd.

Kunst is als een vierkant zonder hoeken

De in Zierikzee geboren beeldend kunstenaar Cees Post (1942) ontwerpt en vervaardigt zogenoemde sieraad-objecten. Hij heeft zich tot doel gesteld om sieraden te ontwikkelen tot beeldende kunst. Post is in Schoonhoven opgeleid tot goud- en zilversmid en volgde in de avonden tekenlessen aan de Haagse Vrije Academie. Zijn grafisch-constructieve kunstwerken zijn stuk voor stuk handwerkjes die kunst verbinden aan het ambacht.

Het vierkant is zijn denkraam. Binnen dat vierkant zet hij zijn lijnen. Voorlopig is Cees Post nog niet uitgekeken op deze vorm, want daarbinnen kan hij eindeloos blijven variëren.

Jacob Quintus en de Sheboygan Nieuwsbode

175 Jaar geleden is de *Sheboygan Nieuwsbode*, de eerste Nederlandstalige krant in de Verenigde Staten van Amerika, opgericht. Deze krant heeft zijn 'roots' op Schouwen. Emigrant Jacob Quintus (1821-1906), voormalig onderwijzer uit Zonnemaire, bedenkt het model voor de Nederlandse pers in Noord-Amerika naar voorbeeld van de Zierikzeesche Nieuwbode. De Zierikzeesche Nieuwsbode is op dat moment een protestkrant, die vijf jaar eerder (in 1844) voor het eerst wordt uitgegeven.

De inhoud van de Sheboygan Nieuwsbode is tweeledig: Quintus voorziet de immigranten van nieuws uit het thuisland en Zeeland in het bijzonder, én bericht over actualiteiten in de Nieuwe Wereld. Ondanks het kortstondig bestaan heeft de krant een grote rol gespeeld in het ontstaan van informatiestromen en een netwerk van Nederlandse migranten in Noord-Amerika.

Deze presentatie sloot aan bij het thema van de Maand van de Geschiedenis 2024: *Echt nep!*

Havendagen Zierikzee

De Havendagen, hét Zierikzeese mosselfeest dat vanaf 1988 jaarlijks in het vierde weekend van augustus wordt gevierd, kent een veelbewogen geschiedenis. Het feest bouwt voort op een oudere traditie van visserijfeesten, die in de jaren 1950 en 1960 in het leven wordt geroepen om aandacht te vragen voor het behoud van de Zeeuwse visserij.

De Havendagen Zierikzee is een feest van de Zierikzeese bevolking en een geliefd vermaak voor toeristen. Achter het feestgedruis gaat echter de tragiek schuil van de mosselvisser, die worstelt om behoud van zijn middel van bestaan in een snel veranderende wereld.

Conservator Iris van der Zande heeft haar onderzoek voor de tentoonstelling tevens omgezet in een script voor de publicatie behorende bij deze expositie.

Collectie online

Het online zetten van delen van de collectie beheerd door het Stadhuismuseum is een activiteit die blijvend de aandacht heeft van het team. Nu de belangrijkste objecten uit de collectie via de collectiepagina van Stadhuismuseum website vindbaar zijn, neemt de snelheid van plaatsing van nieuwe objecten af. Dit heeft alles te maken met nog niet uitgevoerd onderzoek naar objecten behorende tot de gemeentelijke collectie en incomplete registratie van die objecten uit de tijd van vóór de verzelfstandiging.

Collegae van Naturalis en het Biologisch Instituut van de Rijksuniversiteit Leiden hebben ervoor gezorgd dat de circa 350 bladen van het *Zierikzee-herbarium* eveneens via hun website te vinden zijn. De afbeeldingen zijn op de website van Naturalis in een wat hogere resolutie beschikbaar dan op de website van het Stadhuis museum, zodat wetenschappers er ook echt wat aan hebben.

Activiteiten

Het Stadhuismuseumteam organiseert jaarlijks een aantal activiteiten die waar mogelijk verdieping bieden bij de lopende presentaties. Hieronder volgt een chronologisch overzicht.

Op 20 maart heeft drs. Ilja Mostert (Zeeuws Archief Zierikzee) een voordracht gehouden over Jacob Quintus (1821-1906) en de Sheboygan Nieuwsbode.

Op 2 april '24 heeft dr. Ruud Paesie over het enig bekende slavenschip dat gerelateerd kan worden aan Zierikzee: de Neptunus.

Op 9 april '24 heeft dr. Henk Looijensteijn gesproken over Pieter Plockhoy (Zierikzee, c. 1620 - Lewes (Delaware), c. 1664-1670), die in wat we nu noemen de Verenigde Staten van Amerika op zoek is gegaan naar een betere wereld. Alle drie de voordrachten zijn georganiseerd in samenwerking met Boekhandel De Vries.

Op 6 mei heeft de Vereniging van Zeeuwse Musea haar voorjaarsvergadering gehouden in het Stadhuismuseum Zierikzee. Deze vergadering heeft veel Zeeuwse museumcollegae de gelegenheid geboden om voor het eerst kennis te nemen van de organisatie en de presentaties van het Stadhuismuseum.

Op woensdag 5 juni hebben zo'n 180 leerlingen van groep 6 en 7 van het basisonderwijs binnen de gemeente deelgenomen aan *Keet in de Kerk*. Dit jaarlijks terugkerende evenement is ditmaal georganiseerd rondom de beiaard in de toren van het voormalige stadhuis van Zierikzee. Beiaardier Janno den Engelsman heeft in de Schepen- of trouwzaal uitleg gegeven over de werking van een beiaard en heeft vervolgens een aantal liedjes op het carillon in de toren boven de Vleeshal gespeeld. Vanuit het Stadhuismuseum hebben de leerlingen nog informatie meegekregen over de Schepen- of trouwzaal.

In het kader van deskundigheidsbevordering van de bestuurders en vrijwilligers van de musea op Schouwen-Duiveland is prof. dr. Ad Maas uitgenodigd om een voordracht te houden op basis van zijn oratie bij de acceptatie van zijn leerstoel *Museale Aspecten van de Natuurwetenschappen* aan de Rijksuniversiteit Leiden. Aangezien de collectie van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen door Maas als voorbeeld is genomen, zijn voor deze gelegenheid het bestuur, de conservatoren en de leden van het Genootschap eveneens uitgenodigd.

Op 26 september heeft dr. Hans van Duivendijk, de oudste promovendus ooit aan de Technische Universiteit Delft, in een voordracht zijn ervaringen gedeeld over de afsluiting van de Schelphoek net na de Watersnoodramp van 1953 en het onderwerp van zijn proefschrift: *hoe dicht je dijkdoorbraken met simpele middelen?*

Prof. dr. Lotte Jense (Radboud Universiteit Nijmegen) heeft op 10 november een voordracht gehouden naar aanleiding van het verschijnen van haar nieuwste boek *Rampen*. Jensen benadrukt in haar boek dat rampen bepalend zijn geweest voor de geschiedenis van Nederland. Bijvoorbeeld de Sint-Elisabethsvloed in 1421, toen heel veel mensen, dieren en dorpen verdronken en die het landschap voorgoed veranderde. Of de Bijlmerramp in 1992, toen een vliegtuig neerstortte in de Bijlmermeer. Er ging een schokgolf door het hele land. Jensen beklemtoont in haar boek dat burgers al eeuwenlang in tijden van rampspoed houvast zoeken in culturele en religieuze rituelen. Ze organiseren liefdadigheidsactiviteiten, benefietconcerten en herdenkingen. De media sturen, steeds meer, de waarneming en publiceren sensationele verhalen over slachtoffers, vorstelijk bezoek en wonderbaarlijke reddingen. Ze wijzen oorzaken en schuldigen aan. Schilderijen, monumenten, boeken, documentaires en films dragen kennis én mythes over op volgende generaties. Van de Allerheiligenvloed in 1570 tot de Watersnoodramp in 1953, van de Delftse donderslag in 1654 tot de vuurwerkram্প in Enschede in 2000 en van de middeleeuwse pestepidemieën tot de recente coronapandemie.

Dit verslagjaar is voor de tiende keer het *Huis van Sinterklaas Schouwen-Duiveland* georganiseerd. Elk jaar worden al vanaf het voorjaar voorbereidingen getroffen om in de periode vanaf de intocht in Zierikzee tot aan pakjesavond de kinderen van Schouwen-Duiveland een onvergetelijke tijd te bezorgen, met als sluitstuk een audiëntie bij Sint-Nicolaas. Het *Huis* heeft dit jaar met de slogan 'Er was eens...' in het teken gestaan van sprookjes.

In totaal hebben 52 groepen 1 t/m 4 van basisscholen binnen de gemeente, een groep van het Gors en ruim 1.000 particulieren het *Huis van Sinterklaas* bezocht.

Op 13 en 27 juli en 10 en 24 augustus zijn wederom de Beiaardconcerten 'gehost'. Stadsbeiaardier Janno den Engelsman heeft ook dit jaar weer een gevarieerd programma van beiaardiers en carillonmuziek samengesteld. Het concert van 24 augustus heeft, ondanks dat de toren geheel in de steigers stond, toch doorgang kunnen vinden.

Het bij de tentoonstelling *Havendagen Zierikzee* uitgegeven boek is tijdens een drukbezochte bijeenkomst op 15 augustus officieel aangeboden aan de voorzitter van de Stichting Havendagen. Alle mosselprinsessen en allen die op enigerlei wijze hebben meegewerkt aan het boek of de tentoonstelling op de zolder van het Stadhuis museum, hebben een exemplaar van het boek ontvangen.

Educatie

De per 15 november nieuw aangetreden educatiemedewerker is samen met de educatief medewerker van de Vereniging van Musea Schouwen-Duiveland voortvarend van start gegaan. Samen zijn ze begonnen aan een educatieplan voor het Stadhuis museum, dat in 2025 en volgende jaren zal worden uitgevoerd.

Bezoek

Het minder goede weer in de eerste en tweede kwartaal van het verslagjaar heeft zeker zijn weerslag op het aantal bezoekers gekend. De bouw van een steiger om het al jaren hoognodige onderhoud aan de buitengevel te kunnen uitvoeren, gepland vanaf 15 april, in werkelijkheid gekomen vanaf 24 juni, heeft ervoor gezorgd dat het Stadhuismuseum de rest van het jaar ook nog eens minder zichtbaar is geweest.

Feit is dat mensen een gebouw dat op deze manier in de steigers is gezet en meer een reclamezuil is geworden voor de aannemer en de steigerbouwer dan voor het museum zelf niet benaderen en zelfs gewoon voorbijlopen. Zonder steiger voor de deur had het Stadhuismuseum in 2024 zeker rond de 23.000 bezoekers gehaald.² Nu is het aantal bezoekers in dit verslagjaar blijven steken op 18.540. 19,5% Van deze bezoekers heeft gratis toegang gekregen. Dit is wederom onder het al jaren nagestreefde maximum van 20% aan gratis bezoekers.

Het merendeel van de gratis bezoekers in dit verslagjaar heeft het museum bezocht op de landelijke *Open Monumentendag*. Aangezien de gemeente in de jaren 2009-2012 subsidie heeft gekregen voor het opknappen van het voormalige stadhuis van Zierikzee, is het Stadhuismuseum verplicht om juist op die dag gratis toegang te verlenen. Een ander deel gratis bezoekers betreft museumcollegae, die als bruikleengever of als lid van de International Council of Museums recht hebben op gratis toegang.

Door de uitgekiende programmering in dit verslagjaar is het aantal inwoners van Schouwen-Duiveland en dan vooral uit Zierikzee dat het museum is komen bezoeken dit verslagjaar wel sterk gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.

Bezoek online

De website van het Stadhuismuseum is in 2024 in totaal aantal 222.000 keer bezocht. Dit heeft geresulteerd in onder andere 41.244 keer een bezoek aan de 'homepage' www.stadhuismuseum.nl, 40.689 keer aan de pagina Gravensteen, 26.045 keer aan de pagina tentoonstellingen, 32.624 keer aan de pagina bezoekersinformatie en 27.135 keer aan de pagina collectie.

6.012 Zoekers op het internet vonden de website van het museum via de trefwoord 'Stadhuismuseum Zierikzee', 5.569 zoekers op 'Museum Zierikzee', 2.308 op 'Zierikzee museum', 1.082 op 'Gravensteen Zierikzee' en 1.130 op 'Gevangenis Gravensteen'. Dit al heeft geleid tot 11.600 concrete bezoeken van de website.

129.146 bezoeken zijn afkomstig van een mobiel apparaat, 86.901 van een desktop en 6.157 van een tablet. Dit betekent dat bijna 87.000 bezoekers het museum hebben gezocht vanuit hun thuissituatie. Circa 69% van de online bezoeken is afkomstig van een IP-adres in Nederland, 4,4% van een IP-adres in België, 2,8% in Duitsland en verrassend genoeg 6,1% uit de Verenigde Staten. De percentages van de overige bezoeken zijn te gering om hier te vermelden.

Openstelling

In 2024 is het Stadhuismuseum precies 1.800 uur voor publiek geopend geweest.

² In de in april/mei 2023 opgestelde *Begroting 2024* is met dit aantal bezoekers gerekend.

Cultureel ondernemerschap

Het cultureel ondernemerschap van het Stadhuismuseum heeft dit verslagjaar sterk te lijden gehad onder de steiger voor de voorgevel. Financiële schade is vooral opgelopen doordat het exacte tijdstip van het onderhoud aan de buitengevel van het pand pas heel laat is gecommuniceerd, vervolgens zonder enige communicatie is uitgesteld en uiteindelijk ook nog eens midden in de toptijd van de huwelijken in het Stadhuismuseum is uitgevoerd. Diverse genomen opties op huwelijksceremoniën in de Schepen- of trouwzaal zijn geannuleerd. Uitgaande van het aantal huwelijken dat in voorgaande jaren in de Schepen- of trouwzaal van het Stadhuismuseum is gesloten, is het museum dit verslagjaar tenminste vier huwelijksluitingen misgelopen. Hierdoor is niet alleen imagoschade als bijzondere trouwlocatie binnen de gemeente opgelopen. Het museum is in dit verslagjaar tenminste € 1.530 aan directe inkomsten misgelopen.

Museumshop

Vanwege het minder aantal ontvangen bezoekers is de omzet van de museumshop dit verslagjaar eveneens minder geweest.

Museumcafé

Door de werkzaamheden aan de buitengevel van het museumpand hebben ook minder mensen het museumcafé bezocht. Normaliter verzorgt het hospitality team van het museum eveneens feestelijke arrangementen gekoppeld aan een huwelijksceremonie. Maar deze zijn dit jaar door de aanwezigheid van de steigers eveneens niet geboekt.

Uitgeverij

Het onderzoek verricht ten behoeve van de tentoonstelling over de *Havendagen Zierikzee* door conservator Iris van der Zande leverde zo'n mooi verhaal op, dat besloten is daarvan een boek te maken. Aangezien de grotere uitgeverijen geen brood zagen in een dergelijke publicatie heeft de uitgeverstak van het Stadhuismuseum deze taak zelf opgepakt. Met *Havendagen Zierikzee. Het ontstaan van een hechte traditie* heeft het Stadhuismuseum in dit verslagjaar bij de gelijknamige tijdelijke tentoonstelling een verdieping geboden voor een breed publiek. Door deze publicatie kan de voor deze tentoonstelling vergaarde informatie ook na beëindiging nog lang worden geraadpleegd.

Verhuur museale ruimtes

De opbrengsten uit verhuur van museale ruimtes zijn dit jaar ook heel veel minder.³

Op zondag 21 januari 2024 heeft het museum voor het eerst in zijn bestaan een afscheidsbijeenkomst 'gehost'.

STADHUISMUSEUM IN DE PERS

Vanwege de beperkte zichtbaarheid heeft het Stadhuismuseum in dit verslagjaar meer moeten adverteren dan in voorgaande jaren. Deze kosten waren niet begroot.

Verder is veel aandacht en energie gestopt in het genereren van 'free publicity' rondom de exposities en activiteiten van het museum.

³ De werkelijk schade door het uitblijven van huwelijksceremoniën zal in 2025 meer zichtbaar zijn. Op het moment van schrijven van dit verslag zijn dat er namelijk al veertien.

SAMENWERKING

Vanuit het Stadhuismuseum is ook dit jaar weer nauw samengewerkt met de kleine musea binnen de gemeente. De directeur-bestuurder heeft als voorzitter van de Vereniging Musea Schouwen-Duiveland veel tijd besteed aan de begeleiding van de kleine musea in operationele zaken en de vertegenwoordiging richting de gemeente en provincie.

Nauwe samenwerking is er dit verslagjaar ook geweest met het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen op het terrein van een inventarisatie van de documentatie over geportretteerden Zeeuwen. De inspanning vanuit het museum betreft het ontsluiten van de documentatie zodat die later digitaal kan worden aangeboden.

In het kader van de reeks wisselexposities onder de gezamenlijke noemer *Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw* is dit verslagjaar samengewerkt met dr. Carla van de Puttelaar als gastconservator voor *Salomon Mesdach* en met drs. Jim van der Meer Mohr voor *Zeeuwse portretten uit de achttiende eeuw*. Met prof. Karen Hearn is contact geweest over Cornelius Jonson van Ceulen en met drs. Bernard Vermet over Daniel de Blieck. Met dr. Edwin Buijsen zijn afspraken gemaakt voor een expositie binnen genoemde reeks over kleine landschappen en met drs. Bernard Vermet voor een expositie over het leven en werk van de Zeeuwse kunstschilder en technisch tekenaar Daniel de Blieck (1610-1673).

Voor deze reeks exposities is tevens samengewerkt met diverse musea in binnen- en buitenland en met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die werk beheren dat voor de expositie mogelijk in bruikleen gaat worden aangevraagd maar zeker in de begeleidende publicatie zal worden vermeld. Met de RKD Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis is samengewerkt vanwege de documentatie die het beheert over de Zeeuwse meester-schilders en hun werk.

PERSONEEL

Collectiebeheerder Minke van Meerten is op eigen verzoek vanaf 1 januari een dag minder gaan werken. De ene vrijgekomen dag binnen collectiebeheer is gebruikt om de extra collectiebeheerder meer ruimte te geven haar werkzaamheden voor het einde van het verslagjaar zo goed als mogelijk te voltooien.

Conservator Inge Bogers-Schipper is per 21 maart met zwangerschapsverlof gegaan. Zij is op 2 september weer teruggekeerd, maar heeft aangegeven vanaf begin van het volgende kalenderjaar minder uren per week te willen werken.

Liza de Bie is per 15 november het Stadhuismuseumteam komen versterken op de terreinen educatie en communicatie.

Uit dienst

In dit verslagjaar is niemand uit dienst getreden.

In dienst

Rianne van Wijnen heeft per 1 januari haar arbeidsovereenkomst met het Stadhuismuseum omgezet gekregen van bepaalde naar onbepaalde tijd. Haar dienstverband als extra collectiebeheerder kon worden gecontinueerd doordat collectiebeheerder Minke van Meerten één dag minder is gaan werken.

Van 15 maart tot en met 31 juli heeft Iris van der Zanden MA conservator Inge Bogers-Schipper vervangen gedurende een deel van haar zwangerschapsverlof.

Per 15 november is Liza de Bie als museum educator het Stadhuismuseum komen versterken.

Inhuur

Geeske Pluimen is in de maanden mei en juni voor een beperkt aantal uren ingehuurd om te assisteren bij het opzetten van de aanvraag van subsidie voor de verplaatsing van de entree en de herziening van de semipermanente presentatie.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is in dit verslagjaar stabiel gebleven. Gedurende het kalenderjaar zijn enkele bijeenkomsten georganiseerd. Het jaarlijkse dagje uit is dit jaar geweest naar het collega museum De Meestof in Tholen plus de Thoolse streekproductenveiling en naar Middelburg.

Opleiding

Vijf van de medewerkers op de loonlijst hebben dit verslagjaar de cursus 'omgaan met museale objecten' van Erfgoed Zeeland gevolgd. Alle betaalde medewerkers plus vijf van de vrijwilligers hebben de herhalingscursus BHV gevolgd.

Huisvesting medewerkers

Door wisseling van werkplek tussen de medewerker techniek en beveiliging en de directeur-bestuurder is er meer flexibiliteit ontstaan in het gebruik van de enige vergaderruimte die in het kantoorgedeelte van het Stadhuismuseum. Bij vergaderingen waar de medewerker techniek en beveiliging niet bij hoeft te zijn hoeft hij nu niet meer zijn werkzaamheden op zijn desktop op zijn werkplek te onderbreken. De directeur-bestuurder kan bij vergaderingen waar hij niet bij hoeft te zijn eenvoudig zijn laptop kan oppakken en zijn werkzaamheden elders in het pand voortzetten.

Voor de overige medewerkers van het museum blijft de huisvesting pover en zeer beperkt. De gevaarlijke situatie door onvoldoende aansluitingen op het elektriciteits- en computernetwerk in een van de kamers van het kantoor is ook dit jaar door de gemeente als eigenaar van het pand niet opgelost.

GEBOUW

Het voormalige stadhuis van Zierikzee

Het carillon in de toren van het voormalige stadhuis van Zierikzee is in januari voorzien van een nieuwe aansturing. Tegelijk is ten behoeve van de expositie *Memento Momentum* de uurslag kunnen worden aangepast.

Vanwege werkzaamheden aan de buitengevel is het voormalige stadhuis van Zierikzee vanaf 24 juni in de steigers gezet. Op verzoek van de uitvoerders van de renovatiewerkzaamheden aan de buitengevel is de uurslag van het carillon vanaf 30 september van 07:00-16:00 u stilgezet. Hierdoor is de 'zichtbaarheid' van het Stadhuismuseum nog verder afgenomen.

Doordat de steiger voor het onderhoud aan de buitengevel in de donkerste periode van het jaar nog meer licht heeft weggenomen uit de toch al schaars verlichte entreezaal (de Vierschaar), is extra verlichting aangeschaft moeten worden.

Om de relatieve luchtvochtigheid in de voormalige Raadzaal, de ruimte waar de wisselexposities in de reeks *Zeeuwse meesters uit de Gouden Eeuw* worden gehouden, beter te kunnen garanderen is aan het einde van dit verslagjaar een nieuwe mobiele luchtbevochtiger aangeschaft. Samen met de aanwezige mobiele ontvochtiger houdt dit apparaat de relatieve luchtvochtigheid binnen de eisen die verschillende bruikleengevers aan het uitlenen van hun werken stellen.

De gevaarlijke situatie door onvoldoende aansluitingen op het elektriciteits- en computernetwerk in een van de kamers van het kantoor is ook dit jaar door de gemeente als eigenaar van het pand niet opgelost.

De gevangencellen in het Gravensteen

Het Stadhuismuseumteam heeft ook dit verslagjaar rondleidingen georganiseerd door de gevangencellen van het Zierikzeese Gravensteen. Aangezien het Stadhuismuseum niet het hele Gravensteen in beheer heeft, de gemeente heeft de beletage in 2012 gegund aan de Wereldwinkel, beperken die rondleidingen zich tot de woensdag- en zaterdagmiddag. Pogingen om ook de rest van het pand te tonen, stuiten met regelmaat op weerstand vanuit de organisatie van de Wereldwinkel. Deze pogingen zijn dan ook dit verslagjaar nauwelijks ondernomen.

FINANCIËN

Een begroting voor een kalenderjaar wordt al in april/mei van het jaar ervoor opgesteld. Hoewel het Stadhuismuseum vanuit de gemeente onder de noemer 'subsidie' gelden krijgt voor de uitvoering van de gemeentelijke taak, betreft het een offerte voor uit te voeren werkzaamheden. Het Stadhuismuseumteam staat op het standpunt dat zij genoemde taak naar behoren en dus met voldoende budget moeten kunnen uitvoeren, of anderszins moet willen teruggeven aan de gemeente.⁴ De gemeente dient zich te realiseren dat bij teruggave van genoemde taak dit de zoveelste verzelfstandiging is die door haar eigen handelen is mislukt en de gemeentebegroting per jaar ruim € 300.000 meer zal kosten dan nu.⁵

Binnen de begroting 2024 is indertijd gerekend met een deel eigen inkomsten op basis van circa 23.000 bezoekers met maximaal 20% niet-betalende bezoekers. Gezien het werkelijk aantal bezoekers dat het museum in 2024 heeft 'gescoord' betreft het hier dus een gemis van circa 3.500 betalende bezoekers.

Doordat vanaf de eerste aankondiging van de herstelwerkzaamheden aan de gevel van het voormalige stadhuis scherp is gekeken naar de uitgaven is het resultaat over het boekjaar 2024 gunstig uitgevallen. In de vergadering van de Raad van Toezicht van 12 mei 2025 is besloten het positieve resultaat zoveel als mogelijk toe te voegen aan reserveringen voor toekomstige tentoonstellingen, de plannen tot verplaatsing van de entree en aan de egalisatiereserve. Het in dit verslagjaar niet uitgegeven deel van het jaarlijkse aankoopbudget ten behoeve van de collectie is toegevoegd aan de post aankoopreserve.

Het exploitatieresultaat 2024 wordt separaat in het door de accountant opgestelde *Jaarrapport 2024* aan de gemeente aangeboden.

⁴ Bij niet voor de volle 100% honorering door de gemeente van deze bijdrage kan de gemeentelijke taak, het beheer van de gemeentelijke collectie én de exploitatie van het Stadhuismuseum vanuit het voormalige stadhuis van Zierikzee, niet naar behoren worden uitgevoerd. De gemeente kan dan ook geen claim leggen op de afspraken die over dat beheer zijn gemaakt.

⁵ In 2015 is uitgerekend dat binnen de gemeentelijke organisatie voor ruim € 250.000 wordt weggeschreven als overhead voor begeleiding van het team dat toen op het Stadhuismuseum was geplaatst. Wanneer de stijging van de lonen sinds 2015 wordt meegerekend, zal dit bedrag aan overhead ruim € 300.000 uitkomen.

BIJLAGEN

1. Raad van Toezicht en directeur-bestuurder, functie(s) en nevenfunctie(s)

De Raad van Toezicht van de Stichting Stadhuismuseum Zierikzee bestond in 2024 uit:

mr. dr. J.C. van 't Veer, Renesse, voorzitter

functie: secretaris-generaal The European Lotteries, Brussel

nevenfuncties: voorzitter European Association for the Study of Gambling (onbezoldigd)

secretaris muziekvereniging Luctor et Emergo, Renesse (onbezoldigd)

drs. M. Janse, Middelburg, vicevoorzitter

functie: kantoordirecteur ABN AMRO MeesPierson, Goes

nevenfunctie: bestuurslid bij muziekvereniging Luctor et emergo, Renesse (onbezoldigd)

dr. H. Uil, Zierikzee, voormalig gemeentearchivaris Schouwen-Duiveland, Zierikzee

functie: geen

nevenfuncties: lid van de Raad van Advies van de Stichting Monumenten Schouwen-Duiveland (bezoldigd)

president-commissaris van de Slavenkas te Zierikzee (onbezoldigd)

bestuurslid van de Stichting Oude Zeeuwse Kerken (onbezoldigd)

bestuurslid van de Stichting Vrienden Nieuwe Kerk Zierikzee (onbezoldigd)

bestuurslid van de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis (onbezoldigd)

voorzitter van de redactie van de Kroniek van het land van de zeemeermin (Schouwen-Duiveland) (onbezoldigd)

lid van de redactie van het Bulletin van de Stichting Oude Zeeuwse Kerken (onbezoldigd)

lid van de Commissie Zeeland van Erfgoedvereniging Heemschut (onbezoldigd)

mw. drs. E. van Duin, Schuddebeurs

functie: geen

nevenfuncties: geen

mw. ir. K.J. Nije, Zierikzee

functie: architect en partner van WTS-architecten, Vlissingen

nevenfuncties: geen

Directeur-bestuurder

dr. A.A.J. Scheffers, Zierikzee

functie: directeur-eigenaar klinkaart bv, bureau voor museum- en collectiemanagement,

nevenfuncties: voorzitter en penningmeester a.i. Stichting Uitgeverij Clinkaert (onbezoldigd)

voorzitter Vereniging Musea Schouwen-Duiveland (onbezoldigd)

voorzitter Raad van Advies Stichting Eilandmarketing Schouwen-Duiveland (t/m 21 maart; onbezoldigd)

penningmeester Ondernemersvereniging InZierikzee (t/m 21 maart; onbezoldigd)

penningmeester Stichting Ondernemersfonds Binnenstad Zierikzee (t/m 21 maart; onbezoldigd)

bestuurslid Vereniging Zeeuwse Musea (onbezoldigd)

2. Aanwinsten tot de gemeentelijke collectie

2.1 Verworven door schenking

mevr. R. Jöbsis-van Pel, Bloemendaal,
Rouwbord Witte Cornelisse Mulock (1549-1618), object nr 6180

mevr. R. Geluk, Capelle (Schouwen-Duiveland),
cloisonné tegel stadhuis Zierikzee, object nr 6181

mevr. T. van der Bijl-Pannekoek, Zierikzee,
zwart jak, object nr 6182a
doos kledingzaak Kohschulte Zierikzee, object nr 6182b
hemd of doodshemd, object nr 6183
sluiermuts rouwdracht Schouwen-Duiveland, object nr 6184
witte muts, object nr 6185b
haarklem Schouwen-Duiveland, object nr 6186

Stadhuismuseum Zierikzee, Zierikzee,
pen gebruikt bij ondertekening overeenkomsten verzelfstandiging Stadhuismuseum, object nr 6187

mevr. H. Staal en dhr. J.P. Wissenkerke,
zondagse sluiermuts, object nr 6188
zwart jak, rok en gordel, object nr 6189a-c
kiphoed, object nr 6190
ondermuts, object nr 6191
oorijzer met krullen, object nr 6192
mutsenspelden met Zeeuwse knop, object nr 6193a
mutsenspelden met eikels, object nr 6193b
beursje, object nr 6194
beurs, object nr 6195
omslagdoek, object nr 6196
haakmuts, object nr 6197
schortezak of keuzezak, object nr 6198a
onderjurk of lang hemd, object nr 6198b
onderbroek, object nr 6198c
rouwbellen, object nr 6199
lepel uit bakkerij Renesse, object nr 6267a
pollepel uit bakkerij Renesse, object nr 6267b
wielmes uit bakkerij Renesse, object nr 6267c
stempelblok bakkerij Renesse, object nr 6267d
rondstempel uit bakkerij Renesse, object nr 6267e
bakje uit bakkerij Renesse, object nr 6267f
kledinghanger Kledingmagazijnen Nederland - Zierikzee, object nr 6268

dhr. I.C. van der, Male, Zierikzee,
lans schutterij Zierikzee, object nr 6270
omslagdoek, object nr 6271

mevr. M. Hordijk-Scheuerman, Ede,
twee kraagstenen afkomstig uit Zierikzee, object nr 6272a-b
stempel van veearts Zierikzee, object nr 6273

Vereniging Stad en Lande van Schouwen-Duiveland,
vaandel Vereniging Stad en Lande van Schouwen-Duiveland, object nr 6274

mevr. A.J. Kuiper-Hohmann, Velp,
wandobjecten: "recht, schuin, schuiner" van Helene Briels, object nr 6275a-c

Gemeente Schouwen-Duiveland, Zierikzee,
portret Marinus Korstanje uit Zierikzee, object nr 6276

Zeeuws Archief Zierikzee,
penning 400 jaar Havenkanaal, object nr 6277

mw. L. van der Geest, Zierikzee,
prijspenning stier Edzard, object nr 6278

Genootschap Kor en Bot, Zierikzee,
fragment schouderblad van zuidelijke mammoet of Europese mastodont, object nr 6279

Stadhuismuseum Zierikzee, Zierikzee,
pen (reclameobject) Stadhuismuseum Zierikzee, object nr 6280

dhr. A.J.J.M. Bruijns, Kloetinge,
vat met inhoudsmaat van 20 kop, object nr 6283

mevr. H. van der Weele, Vlissingen,
portret van Elizabeth Romeijn, object nr 6284

mevr. D. Zelders, Middelburg,
spinnewiel, object nr 6286

2.2 Verworven door aankoop

Wisselaar, dhr. G., Oosterhout,
gezicht op Zierikzee, olieverf op doek, door W.G.F. Jansen, object nr 1397

Veilinggebouw De Zwaan, Amsterdam,
Portret mr. W.J.P. Kroeff door N.J.W. de Roode, object nr 6285

2.3 Ontzameld

Niets

2.4 Beëindigd uitstaand bruikleen

Na tien jaar deelname aan het herinneringsproject *Feest der Herkenning* met een kapper/kleermaker koffer zijn de objecten geretourneerd.

2.5 Verlengde bruiklenen

Haringbuis, olieverf op doek, object nr 0341a, in bruikleen gegeven aan het Zeeuws Museum, Middelburg opgedoken objecten van wrak Roompot, object nrs 5319-5344 in bruikleen ontvangen van Batavialand, Lelystad

2.6 Gerestaureerd

Spaans beleg, olieverf op doek, niet gesigneerd, datering 1600-1625, object nr 1351, langdurig in bruikleen voor semipermanente presentatie van Stichting Burgerweeshuis Zierikzee

Kerk te Haamstede, olieverf op paneel, object nr 6144, ongesigneerd, eerste helft 18de eeuw

De Potvis, schilderij, olieverf op doek, object nr 6146, herstel van schade aan, langdurig in bruikleen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

Banjobarometer van het Waterschap Scheldestromen, object nr 3570, eigen collectie, kwikopruiming en -dampmeting

3 Aanwinsten tot de bibliotheek van het Stadhuismuseum

3.1 Verwerving door schenking

Schenking anoniem

Louis Sicking, *Elke provincie een eigen Gouden Eeuw*, Amsterdam 2024
 Wim de Vrieze en Giel Overbeeke, *Stranding en schipbreuk voor de Schouwse kust 1824-1999*, Goes 2005
 Christopher Wright, *Nederlandse Schilders van de zeventiende eeuw*, de Bilt 1980
 Kees de Kort, *Kijkbijbel*, Haarlem 2020
 Fr. D.O. Obreen, *Prints Gildeboeken*, Archief voor Nederlandse kunstgeschiedenis, deel 6 (1884-1887)
 Lia Gorter, *Disclosing Dutch and Flemish Painting Abroad*, Zwolle 2023
 Lesley Bamberger, *Het nieuwe Amsterdam Museum, Stadhuismuseum van de Toekomst*, Amsterdam 2024
 Eva Luijckx, Jolijn Rietbergen, Anne van Hekke (Erfgoed Zeeland/Cultuur Kwadraat),
Reizen in de tijd door Zeeland, Middelburg 2024
 Sander den Haan, *Buitenplaatsen Noordgouwe (Schuddebeurs)*, OMD 2024.
 Puck Huitsing, Marianne Loef, *Oorlog voor de rechter*, plaats niet vermeld 2024

Schenking auteur

Jim van der Meer Mohr, *Johannes Cornelis van der Meer Mohr, 1821-1876*, Middelburg 2007
 Ingrid Blans, *Cees Post, een grafisch concept, en kenmerkend Cees Post*, Voorburg datum niet vermeld
 Daniele Bicego, *Cantami, o müsa*, Milaan 2024
 Peter Paalvast, *Martelen en martelwerktuigen in cultuurhistorisch perspectief. De collectie van de Gevangenpoort nader bekeken*, Zoetermeer 2011
 Marco van der Meij, *Theo Voorzaat, Biografie & Oeuvre Catalogus*, uitgave eigen beheer auteur 2024
 J. van Duivendijk, *Fighting Against the Current*, Nijmegen 2024

Schenking uitgever

Eveline Eijkhout, Elio Pelzers, *Het 50 plekken boek, Nederlandse plaatsen die het bezoeken waard zijn*, Zwolle 2023
 Huib Uil, *Gekrompen en verdrongen dorpen op Schouwen-Duiveland*, Zierikzee 2024
 Huib Uil, *Ganz und teils versunkene Dörfer von Schouwen-Duiveland*, Zierikzee 2024
 Marco Kunst, *De macht van Algas*, Rotterdam 2024
 Jim van der Meer Mohr, *Het Nederlandse Stads- en Dorpsgezicht, 1550-2000*, Zwolle 2024
 Martin Berendse en Paul Brood, *Historische Wegenatlas NL, Nederland in beweging*, Zwolle 2024
 Jacqueline Leenheer, Cees Zevenbergen, *Van scheepswerf tot hijsspecialist*, Rotterdam 2012

Schenking mw. Corry Kouwenberg

H. Uil, *Gezichten in de straten van Zierikzee met een historische beschrijving*, Alphen aan den Rijn 1986

Schenking mw. L. Bunjes

Isaak Tirion, *Hedendaagse Historie of Tegenwoordige Staat van alle volkeren, XIde deel*, Amsterdam 1740

Schenking dhr. Ben Schneider

Joke en Peter Jan Verhave, *Jan de Prentenknipper, Zeeuwse volkskunst langs 's Heeren wegen 1798-1870*, Goes geen datum vermeld

Schenking J. Schot BWz.

Vereniging Stad en Lande, *Kroniek van het land van de zeemeermin (Schouwen-Duiveland)*, uitgave 1980 (met artikelen uit jrg. 1 t/m 5) en 1981 (met artikelen uit jrg. 6 t/m 10) in boekvorm.

3.2 Verwerving door aankoop

- Bernard M. Vermet, *Dirck van Delen, een Zeeuwse meester uit de gouden eeuw*, Zwolle 2024
- Erik-Jan Broers, *Rabauwen, vagebonden en lediggangers*, Apeldoorn-Antwerpen 2017
- Lowie Brink, *De wereld tussen twee stokken, 50 schoolwandkaarten uitgerold*, Zwolle 2024
- Gerard Rooijakkers, *Handboek Ordelijk Vergeten. Het Doornroosje-scenario: over het in slaap brengen van collecties*, Delft 2024
- Julia Donaldson, *Natuur speurpakket (interactief)*, Rotterdam datum niet vermeld
- Jan von Holleben, *Fantastische foto's*, Rotterdam 2019
- Claudia Boldt, *Denk en Doe als kunstenaar*, Rotterdam 2017
- Paul Thurlby, *Het grote kunst doeboek*, Rotterdam 2019
- Phaidon Press Limit, *Het kunstboek voor kinderen deel wit*, Rotterdam 2017
- Susie Brooks, *Selfie*, Rotterdam 2017
- Susie Brooks, *Alles is kunst*, Rotterdam 2019
- Jacky Klein en Suzy Klein, *Wat is moderne kunst, een kindergids*, Rotterdam 2017
- Charlie Ayres, *Het verhaal achter beroemde schilderijen*, Rotterdam 2017
- M. Nottebohm, *Meesterlijk! Zo kijk je met kinderen naar kunst*, Rotterdam 2019
- Lotte Jensen, *Rampen, een nieuwe geschiedenis van Nederland*, Amsterdam 2024
- N.I. Schadee, *Zilverschatten, drie eeuwen Rotterdams zilver*, Rotterdam 1991
- M.M. Radjpal Singh, dhr. A.R.R. Chevalier, *Nederlandse verantwoordelijkheidstekens sinds 1797*, Gouda 2021
- C.E.G. ten Houte de Lange, *Familiefonds Hurgronje 1767-1992*, Soest 1992
- C.E.G. ten Houte de Lange, voortgezet mw. A.K. van Noppen, *Familiefonds Hurgronje 1796-1992, supplement 2014*, Gronsveld 2014
- C.E.G. ten Houte de Lange, *Contract van het Familiefonds Hurgronje*, Rotterdam 2002
- Marleen van Soest, Annemarie Vels Heijn, *Kort en krachtig 50 tips voor goede museumteksten*, Zwolle 2022